

**SCENARIUSZ:** Dawne warszawskie zabawy podwórkowe

**Opis:** Gra w zośkę, krowę, kapsle czy cymbergaja - to tylko niektóre przykłady zabaw, które jeszcze niedawno można było zobaczyć na warszawskich ulicach i podwórkach. W czasie zajęć dzieci i młodzież poznają gry, w które bawili się ich rodzice lub dziadkowie. Zagrają też w samodzielnie przygotowaną grę, wykorzystującą łatwo dostępne materiały i przybory.

**Cel:** Celem zajęć jest przekazanie uczestnikom wiedzy o dawnych warszawskich grach i zabawach podwórkowych.

**Czas:** 90 minut

**Odbiorca:** kl.1-3

**Organizator:** Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna, ul. Warecka 4/6, 00-040 Warszawa, [etnograficzna.pl](http://etnograficzna.pl), wszystkie materiały powstałe w ramach projektu dostępne są [tu](#).

Scenariusz powstał w ramach projektu *Edukuj z antropologią!* realizowanego przez Stowarzyszenie Pracownia Etnograficzna. Projekt współfinansuje m.st Warszawa.

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa



Zagadnienie	Czas	Przebieg	Forma pracy	Materiały	Uwagi
Wstęp do warsztatu, rozgrzewka	5 minut	<p>Osoba prowadząca zaprasza dzieci do wspólnego siedzenia w kole (ustawienia krzesełek w koło/półkole).</p> <p>Pytania otwierające, które zadaje osoba prowadząca:</p> <p><i>Czy bawiliście się dziś/ostatnio razem w jakąś zabawę lub grę? W co? A może lubicie bawić się sami? Jeśli tak, to w co?</i></p>	Rozmowa, pytania i odpowiedzi	Zabawka (bohater / narrator zajęć)	<p>W czasie zajęć można wykorzystać zabawkę, która będzie bohaterem / przewodnikiem dzieci w czasie ich trwania. Może być to, np. "stary" pluszowy miś lub inna zabawka, którą dysponuje osoba prowadząca. Na początku zajęć, wraz z dziećmi, nadajemy mu imię, mówiąc, że będzie nam towarzyszyć przez cały czas trwania zajęć.</p>
Koncept zabawy	10 minut	<p>Osoba prowadząca zadaje dzieciom pytania, związane z pojęciem zabawy (nie muszą być wszystkie, zależy od tempa rozmowy):</p> <p><i>Czemu służą nam zabawy? Czemu się bawimy? Jakie emocje wywołują w nas zabawy? Co lubimy w zabawach? Czym dla Was jest zabawa? Jakie znacie zabawy w grupie? A jakie w</i></p>	Burza mózgów	<p>Flipchart, flamastry do spisywania pomysłów  Worek z przedmiotami do zabawy - przedmioty mogą się powtarzać - (guma, jojo, bączki, fajerki, pukawka, pudełko, kubek, miska, patyczki, kamyczki)</p>	<p>Uwaga do osoby prowadzącej: w czasie rozmowy o zabawach można wspomnieć o trzepaku, który kiedyś (a może i dziś?) był bardzo ważnym elementem podwórka i podwórkowych zabaw.</p>

		<p><i>pojedynek? Jakich rekwizytów możemy używać do zabawy?</i></p> <p>Po wstępnej rozmowie, osoba prowadząca zaprasza dzieci do "zabawy w wymienianie zabaw". Osoba prowadząca wykorzystuje bohatera zajęć (np. pluszowego misia, piłeczkę), której dzieci opowiadają, jakie znają zabawy. Osoba prowadząca podaje kategorie (np. zabawy grupowe, zabawy samodzielne, zabawy w parach) i dzieci wymyślają odpowiedzi, przekazując sobie bohatera.</p> <p>Osoba prowadząca dzieli dzieci na grupy kilkusobowe (3-4). Każdej z grup rozdaje kilka przedmiotów (2?) związanych z zabawami. Zadaniem dzieci jest wymyślenie, jak największej liczby zabaw/gier/sposobów na zabawę z otrzymaną rzeczą/rzeczami. Następnie dzieci prezentują kilka swoich pomysłów na forum.</p>			<p>Wersja trudniejsza zabawy w wymienianie zabaw: osoba prowadząca wymyśla jakiś motyw przewodni do wymieniania zabaw, np. łańcuszek znaczeń: zaczynamy od jakiejś zabawy, bierzemy z niej motyw i szukamy innej zabawy, która ten motyw zawiera. np. gra w berka na boisku -&gt; na boisku można bawić się w piłkę nożną -&gt; piłką można też rzucać przez siatkę -&gt; przez siatkę, rzuca się też lotki itd.</p>
Gry i zabawy w przeszłości	15 minut	Osoba prowadząca pyta dzieci, czy dawniej i dziś dzieci bawiły się tak samo, czy może inaczej. Np. <i>Czym się dzieci</i>	Pogadanka, fragmenty słuchowiska (gry w słuchowisku: berek,	Nagrania w formie pociętych fragmentów słuchowiska (pocięte)	

		<p><i>bawiły/bawią?</i> (Chodzi o wskazanie, że dawniej “coś z niczego się brało”, często dzieci bawiły się tym, co było pod ręką). Warto zauważyć, że kiedyś było mniej albo wcale interaktywnych gier komputerowych.</p> <p>Osoba prowadząca puszcza fragment słuchowiska.</p> <p>Zadaniem dzieci jest odgadnięcie gier, o których mowa w słuchowisku. Osoba prowadząca może wybrać kilka gier, które dzieci będą zgadywać (nie musi puszczać wszystkich nagrań).</p>	<p>krowa, kapsle, szczur, cymbargaj, zośka)</p>		
Sprawdzenie wiedzy	10 minut	<p>Osoba prowadząca czyta pytania z quizu. Zadaniem dzieci jest wskazanie prawidłowej odpowiedzi. Osoba prowadząca może wybrać kilka pytań, nie musi wykorzystywać wszystkich. Prawidłowe odpowiedzi są pogrubione.</p> <p>Pyt. 1. Jakie miejsce dawniej stanowiło “centrum zabaw” niejednego podwórka?</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>sklep</li> <li>ławka</li> <li><b>trzepak</b></li> </ol>	<p>Osoba prowadząca czyta pytanie, a uczniowie odpowiadają poprzez zgłoszenie się do odpowiedzi/ pokazują odpowiedź ustalonymi wcześniej gestami (np. A - ręka w górę, B - ręka w bok, C - ręka do dołu), odpowiedź, która wydaje im się poprawna.</p>	Pytania do quizu	<p>Osoba prowadząca indywidualnie wybiera kilka pytań, które jej zdaniem będą najlepsze. Pytania mogą być i trudniejsze i łatwiejsze.</p>

		<p>Pyt. 2. "Krowo, krowo, jakie mleko dajesz" mówimy w czasie zabawy w:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>a. chowanego</li><li><b>b. krowę</b></li><li>c. grając na komputerze</li></ul> <p>Pyt. 3. Mając skakankę, możemy pobawić się w:</p> <ul style="list-style-type: none"><li><b>a. szczura</b></li><li>b. cymbergaja</li><li>c. "Wyścig Pokoju"</li></ul> <p>Pyt. 4. "Ci mir gaj" w języku jidysz oznacza:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>a. "chcę się bawić"</li><li>b. "dzień dobry"</li><li><b>c. "do mnie idź"</b></li></ul> <p>Pyt. 5. Czego potrzebujemy, aby zagrać w zośkę?</p> <ul style="list-style-type: none"><li><b>a. małej materiałowej/sznurkowej piłeczki</b></li><li>b. patyków</li><li>c. trzepaka</li></ul> <p>Pyt. 6. Słyszac jaki kolor, puszczaemy palce "krowy" i rozbiegamy się po podwórku?</p> <ul style="list-style-type: none"><li>a. zielony</li><li>b. czarny</li><li><b>c. biały</b></li></ul>			
--	--	--	--	--	--

		<p>Pyt. 7. Skąd możemy zdobyć kapsle, aby zagrać w grę o tej samej nazwie?</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>ze słoików</li> <li><b>szklanych butelek</b></li> <li>puszek</li> </ol> <p>Pyt. 8. W grze w "szczura", skakanka przypomina jego:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>uszy</li> <li><b>ogon</b></li> <li>wąsy</li> </ol> <p>Pyt. 9. Aby zagrać we nowoczesną wersję cymbergaja potrzebujemy:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li><b>specjalnego stołu i krążka</b></li> <li>linijki</li> <li>skakanki</li> </ol> <p>Pyt. 10. Jedną z najstarszych i najpopularniejszych zabaw jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li><b>berek</b></li> <li>playstation</li> <li>kalambury</li> </ol> <p>Pyt. 11. Głównym celem gier i zabaw jest: :)</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>rywalizacja</li> <li><b>dobra zabawa</b></li> <li>zwalczanie nudy</li> </ol>			
Część praktyczna	20-30	Osoba prowadząca proponuje	Zabawa ruchowa		Dłuższe opisy zabaw

	minut	<p>dzieciom zabawę ruchową - do wyboru lub kilka zabaw:</p> <p>1. <u>"Ojciec Wirgiliusz"</u>  Dzieci stają w kole, w rytm piosenki idziemy dookoła. Jedno dziecko stoi w środku koła. Na słowa "Róbcie wszystko, co i ja" pokazuje jakiś gest, który pozostałe dzieci powtarzają. Nagranie zabawy + melodia piosenki:  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=iW6i0qQJDxA">https://www.youtube.com/watch?v=iW6i0qQJDxA</a></p> <p><i>Ojciec Wirgiliusz uczył dzieci swoje,  A miał ich wszystkich sto dwadzieścia troje,  Hejże dzieci, hejże ha  Róbcie wszystko, co i ja ...</i></p> <p>2. <u>"Kraży pierścień"</u>  Stajemy w kole. Na szerokim sznurku /lince przewleczony jest pierścionek. Wszystkie dzieci trzymają sznurek i przesuwają po nim pierścionek, podając kolejnym dzieciom. Jedno dziecko stoi w środku koła, jego zadaniem jest</p>			<p>Pierścień  <a href="http://www.akademia.kolberga.pl/project/pierścien/">http://www.akademia.kolberga.pl/project/pierścien/</a></p> <p>Zajac  <a href="http://www.akademia.kolberga.pl/project/zajac/">http://www.akademia.kolberga.pl/project/zajac/</a></p>
--	-------	---	--	--	---

		<p>odgadnąć, gdzie jest pierścionek. Dzieci mogą sobie również podawać pierścionek lub dowolny mały przedmiot z rączki do rączki bez sznurka, ale może wtedy łatwiej spaść.</p> <p><i>Oj krąży pierścień krąży, wokoło sobie chodzi. A kto go dostanie, a kto go dostanie, to niech się z tym nie zdradzi.</i></p> <p>Nagranie zabawy z Małego Kolberga + melodia piosenki: <a href="https://www.youtube.com/watch?v=vS4EfDXcdN8">https://www.youtube.com/watch?v=vS4EfDXcdN8</a></p> <p>3. <u>Zajac</u> Każde dziecko ma ułożone przed sobą skrzyżowane dwa patyki (mogą być kredki). Przeskakuje przez patyki w rytm piosenki: <i>Tam za górą, siedział zajac Tak nóżkami przebierają I ty zajac i ja zajac Tak nóżkami przebierając I ja bym tak przebierała Żeby takie nóżki miała Jak ten zajac!</i></p> <p>Nagranie zabawy z Małego</p>			
--	--	---	--	--	--



		<p>Kolberga  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=U5zmoNotlwc">https://www.youtube.com/watch?v=U5zmoNotlwc</a></p> <p>+ melodia piosenki:  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=trUdmepfkyw">https://www.youtube.com/watch?v=trUdmepfkyw</a></p> <p>4. Jaworowi ludzie  Tutaj dokładny opis + nagranie zabawy + piosenka:  <a href="http://www.akademiakolberga.pl/project/jaworowi-ludzie/">http://www.akademiakolberga.pl/project/jaworowi-ludzie/</a></p>			
Podsumowanie	2 minuty	<p>Osoba prowadząca pyta się dzieci, która zabawa im się najbardziej podobała. Może też poprosić dzieci, aby:  “Jak wrócicie do domu to zastanówcie się czy macie jakieś przedmioty w domu, które można użyć do zabawy, a które nie są typowymi zabawkami.” Osoba prowadząca może podpowiedzieć, że tym mogą być patyczki, kamyczki, łyżki, garnki itp.  Osoba prowadząca może pokazać dzieciom fragment animacji o samodzielnym wykonaniu zośki - jako inspirację do pracy w domu.</p>			<p>Uwaga do osoby prowadzącej: chodzi o nieoczywiste przedmioty, którymi można się bawić, które nie są “typowymi” zabawkami. Osoba prowadząca może zajrzeć do “Zeszytu zabaw i łamigłówek od babci i dziadka” - <a href="https://issuu.com/pracowniaetnograficzna/docs/zeszyt_cwiczen_web">https://issuu.com/pracowniaetnograficzna/docs/zeszyt_cwiczen_web</a> (ku inspiracji).</p> <p>Animacja:  <a href="https://www.youtube.com/watch?v=XHsRJ">https://www.youtube.com/watch?v=XHsRJ</a></p>

					<a href="#">iMJ7yc</a>
--	--	--	--	--	------------------------